

Dosarul nr. 2ra-835/22
(2-19090172-01-2ra-13062022)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. V. Holban)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, I. Secrieru, V. Cotorobai)

DECIZIE

21 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Aliona Miron

Mariana Pitic

Aliona Donos

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni

examinând recursul declarat de Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor Daniel Postica, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica, și de către Andrei Postica și Eugenia Postica,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Postica, Eugenia Postica, Pavel Postica, care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor Dan Ilie Postica, Irina Postica, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica împotriva Direcției Generale Locativ-Comunale și Amenajare a Consiliului municipal Chișinău, Consiliului municipiului Chișinău, Întreprinderii Municipale Regia „Autosalubritate”, Primăriei comunei Bubuieci, municipiul Chișinău cu privire la obligarea înlăturării gunoștii neautorizate, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Întreprinderea Municipală Regia „Autosalubritate”, s-a casat hotărârea din 07 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 25 ianuarie 2017, Andrei Postica, Eugenia Postica, Pavel Postica, care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor Dan Ilie Postica, Irina Postica, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica, au depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției Generale Locativ-Comunale și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău, Consiliului mun. Chișinău, Î.M. Regia „Autosalubritate”, Primăriei com. Bubuieci, mun. Chișinău cu privire la obligarea înlăturării gunoștii neautorizate, creată în stația de colectare a deșeurilor din str. XXXXX, mun. XXXXX, repararea prejudiciului moral în mărime de 8000 Euro pentru fiecare și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, la 06 septembrie 2005, prin ordinul nr. 05/52d cu privire la transmiterea în folosință economică, Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău a transmis în folosință economică mina „Purcel” Întreprinderii Municipale pentru servicii locative a sectorului Râșcani. Totodată, a fost dispusă încheierea contractului Întreprinderii Municipale pentru servicii locative a sectorului Râșcani cu S.A. „Macon” privind regulile de exploatare, folosință și gestionare a minei „Purcel”, în scopul de a înhuma material de construcție în această mină pînă la începutul anului 2008.

La 24 februarie 2010, Agenția Ecologică Chișinău a aplicat sancțiune contravențională Direcției Generale Locativ-Comunale și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău, în baza procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 003020, pe motiv că aceasta exploata în continuare mina „Purcel”, cu toate că termenul limită de exploatare a expirat în anul 2008.

La 03 martie 2010, Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău a remis în adresa Primarului General al mun. Chișinău, Dorin Chirtoacă, nota informativă nr. 148-I, prin care a indicat că, S.A. „Macon” depozitează ilegal deșeuri vegetale, deșeuri de construcție, nisip și gunoi în mina „Purcel”, deoarece termenul de exploatare a acesteia a expirat. La fel, a fost indicat că, S.A. „Macon” se consideră prejudiciată de către Direcție, deoarece nu i-a fost atribuit un alt loc pentru activitatea de înhumare a deșeurilor, motiv din care activitatea S.A. „Macon” a devenit în afara reglementărilor legale.

Prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 11/22 din 28 septembrie 2010, a fost dispusă atribuirea în folosință Direcției Generale Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău a lotului de pământ cu suprafața de 9,917 ha din str. XXXXX și lotul de pământ cu suprafața de 5,409 ha din str. XXXXX, în scopul amplasării și amenajării unor spații pentru depozitarea frunzelor, crengilor, deșeurilor de construcție, nisipului și gunoiului, acumulate ca rezultat al salubrității orașului. Totodată, s-a dispus că, Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău poartă răspundere pentru starea sanitar-epidemiologică și ecologică a terenurilor atribuite și s-a atenționat să nu permită depozitarea altor deșeuri decât cele menționate. Însă, această decizie nu a fost executată de către Direcție.

La 04 mai 2012, Inspectoratul Ecologic de Stat a întocmit actul nr. 052079 al inspectării terenului folosit pentru depozitarea deșeurilor, prin care s-a constatat depozitarea ilegală continuă a acestora, cu toate că acest teren a fost atribuit Direcției Generale Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău pentru o perioadă de un an din data de 28 septembrie 2010. Totodată, s-a constatat exploatarea nelegitimă de către S.A. „Macon” a unei porțiuni din terenul indicat, parte a perimetrului minier cu zăcăminte ce se exploatează cu încălcarea cerințelor normative. De asemenea, s-a constatat că exploatarea terenului indicat nu a fost coordonată cu Agenția Geologie și Resurse Minerale, Centrul de Sănătate Publică Chișinău și Agenția Ecologică Chișinău.

La 12 septembrie 2014, Inspectoratul Ecologic de Stat a întocmit actul de control nr. 085447, prin care s-au constatat grave încălcări ale legislației cu privire la mediu și nerespectarea prescripției nr. 034991, înaintate către Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău cu privire la înlăturarea

condițiilor ce duc la menținerea dezastrului ecologic, fiind întocmit și procesul-verbal cu privire la contravenție nr.01-22/55, prin care s-a dispus sistarea oricăror lucrări de depozitare (înhumare) a deșeurilor în spațiul carierei „Purcel” din str. XXXXX, mun. XXXXX, începând cu data de 15 decembrie 2014. Hotărârea nu este executată nici până în prezent, terenul fiind folosit în calitate de stație de colectare a deșeurilor fără autorizațiile necesare, aducând prejudicii locuitorilor s. Bîc și s. Bubuieci, mun. Chișinău, aflate în imediata apropiere.

Prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 14/23-1 din 02 decembrie 2010, s-a dispus permisiunea Î.M. Regia „Autosalubritate” de a folosi provizoriu, ca alternativă, lotul de pământ cu suprafața de 8,93 ha din str. XXXXX, mun. XXXXX, pentru stocarea temporară a deșeurilor menajere.

La 10 ianuarie 2011, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, a emis comunicarea nr. 12/06/05 către Î.M. Regia „Autosalubritate”, prin care a indicat faptul că terenul indicat, poate fi folosit pentru depozitarea deșeurilor casnice dure, doar în situație de excepție, cu condiția îndeplinirii măsurilor prealabile obligatorii de protecție a mediului, măsuri care nu au fost îndeplinite.

La 12 ianuarie 2011, Agenția Ecologică Chișinău, a emis comunicarea nr. 01-06/18, prin care informează Î.M. Regia „Autosalubritate” despre faptul că depozitarea deșeurilor menajere solide pe terenul fostei stații de transbordare a deșeurilor, poate avea loc cu titlu de excepție și doar cu îndeplinirea următoarelor condiții: îndeplinirea măsurilor prealabile obligatorii de protecție a componentelor de mediu, în bază de proiect elaborat și avizat; evacuarea ulterioară a deșeurilor menționate în amplasamente autorizate, măsuri care la fel nu au fost îndeplinite.

La 12 ianuarie 2011, Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice din mun. Chișinău, a informat Î.M. Regia „Autosalubritate” prin comunicarea nr. 04/2-291, despre faptul că depozitarea deșeurilor este posibilă doar cu îndeplinirea măsurilor prealabile în acest sens, de protecție a mediului, măsuri care nu au fost îndeplinite.

La 03 august 2012, prin răspunsul nr. 04/4-3070 la cererea locuitoarei s. Bubuieci, Irina Crăciun, Centrul de Sănătate Publică Chișinău, a comunicat faptul că stația pentru colectarea deșeurilor menajere solide din str. XXXXX, mun. XXXXX nu a fost avizată de către Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice. La fel, indică faptul că scrisoarea nr. 04/2-291, nu înlocuiește avizul sanitar al Serviciului, respectiv Î.M. Regia „Autosalubritate” depozitează deșeuri pe un teren neavizat sanitar.

Astfel, făcând referire la actele menționate supra, reclamantii consideră că terenul de 8,93 ha, aflat în folosința provizorie a Î.M. Regia „Autosalubritate” este exploatat ilegal, fără autorizații și avize sanitare, ecologice sau urbanistice, fapt care denotă caracterul ilegal al acțiunilor pârâtului.

La 16 septembrie 2011, locuitorii s. Bubuieci și s. Bîc, mun. Chișinău, au remis o scrisoare deschisă către principalele instituții de stat și mass-media, prin care au comunicat situația agravantă sanitar-ecologică în care se află regiunea, influența negativă asupra locuitorilor, precum și asupra agenților economici-producători ce se află în preajmă. S-a indicat faptul că se aduc grave prejudicii pe termen lung asupra sănătății locuitorilor de toate vârstele, prin indiferența administrației publice municipale și centrale, fapt care contribuie la răspândirea bolilor. La fel, din cauza

diverselor deșeuri ce se depozitează, se întâmplă incendieri frecvente, fapt care duce la acumularea gazelor nocive deasupra localităților, acest gaz fiind respirat de către locuitori, iar din această cauză, conform statisticii medicale, cei mai mulți bolnavi de cancer, tuberculoză, îmbolnăvirea căilor respiratorii, sunt înregistrați printre locuitorii satelor Bubuieci și Bîc, mun. Chișinău.

La 17 octombrie 2011, Ministerul Mediului a emis explicația nr. 121-col/11 către Parlamentul Republicii Moldova, prin care a confirmat faptul că terenul stației de colectare a deșeurilor din str. XXXXX cu suprafața de 8,93 ha, este exploatat de Î.M. Regia „Autosalubritate” pentru colectarea și stocarea provizorie a deșeurilor menajere solide. La fel, a fost indicat faptul că folosirea acestui teren a fost coordonată cu Centrul de Sănătate Publică Chișinău prin avizul nr. 04/2-291, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale prin avizul nr. 12/06/05 și Agenția Ecologică Chișinău prin avizul nr. 01-06/18, fapt ce nu corespunde realității.

La 11 noiembrie 2011, Primăria mun. Chișinău a emis răspunsul nr. Loc9822/11 la scrisoarea deschisă, prin care a indicat faptul că incendiile au loc din cauza acțiunilor delictuale a unor subiecți de drept. În acest sens, pe numele vice-directorului Î.M. Regia „Autosalubritate” și Direcției Generale Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău, ca responsabili ai stației de colectare a deșeurilor, au fost întocmite procese-verbale contravenționale de către Agenția Ecologică Chișinău.

La 12 ianuarie 2012, Ministerul Mediului a remis în adresa Cancelariei de Stat și Primăriei com. Bubuieci răspunsul nr. 01-05/62, prin care confirmă faptul că solul este slab poluat cu conținut de amoniu. La fel, s-a menționat că probe de apă nu au fost prelevate. În luna februarie 2013, Agenția Ecologică Chișinău a remis în adresa Primăriei mun. Chișinău, o scrisoare prin care comunică gestionarea eronată a deșeurilor, din cauza faptului că nu se duce o evidență strictă a volumului deșeurilor, motiv principal care stă la baza incendiilor ce se produc spontan. Totodată, se face referire la lipsa avizului ecologic privind posibilitatea amplasării stației de colectare a deșeurilor în preajma localităților s. Bubuieci și s. Bîc.

Prin răspunsul nr. 36/01-06/1796 din 02 octombrie 2014, Agenția Relații Funciare și Cadastru a confirmat gravitatea problemei ecologice existente și a optat pentru închiderea acestei stații, cu identificarea ulterioară a soluțiilor pentru amenajarea unui teren în acest scop, coordonat și autorizat în modul stabilit de lege. Prin răspunsul nr. 01-9/1634 din 06 octombrie 2014, Ministerul Sănătății a indicat faptul că, Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice nu a avizat stația pentru colectarea și depozitarea deșeurilor, fiind propuse recomandări pentru ameliorarea situației create, însă până în prezent situația nu s-a schimbat.

Prin indicația Prim-ministrului, Iurie Leancă, nr.1311-530 din 30 octombrie 2014, a fost constatată crearea impactului negativ asupra mediului și sănătății locuitorilor, prin exploatarea stației neautorizate de colectare și depozitare a deșeurilor, fapt pentru care a solicitat organelor competente să soluționeze problema creată, inclusiv cu închiderea acesteia.

La 06 noiembrie 2014, a fost întocmit procesul-verbal al grupului de lucru, care a decis ca până la data de 16 noiembrie 2014 să fie definitivat proiectul unui acord între Primăria c. Bubuieci, Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău și un agent economic, care va prelua deșeurile vegetale

depozitate, însă poligonul de acumulare a deșeurilor activează până în prezent.

La 27 februarie 2015, primarul com. Bubuieci, Ion Șaranuț, a remis scrisoarea nr.106 în adresa prim-ministrului, Chiril Gaburici, prin care comunică situația creată în localitate, din cauza poluării mediului înconjurător. Primarul, s-a referit la otrăvirea continuă a locuitorilor din cauza fumului toxic ce se elimină de la incendiile dese a deșeurilor, care se produc la poligonul de acumulare a deșeurilor.

Astfel, reieșind din totalitatea circumstanțelor indicate, reclamantii consideră stabilit cu certitudine faptul că, dreptul la un trai decent este violat, viața și sănătatea lor este pusă în pericol, fapt care în mod direct demonstrează temeinicia despăgubirii morale, pentru inacțiunile organelor competente.

În acest sens, a solicitat reclamantul încasarea din contul pârâților în beneficiul fiecărui reclamant a câte 8000 euro, precum și obligarea înlăturării gunoștii.

Prin hotărârea din 14 noiembrie 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 151, 160-167, vol. I).

Prin decizia din 28 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de Pavel Postica și avocatul Constantin Turuta, în interesele apelanților Andrei Postica, Eugenia Postica, Pavel Postica, care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor Dan Ilie Postica, Irina Postica, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica și s-a menținut hotărârea din 14 noiembrie 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana (f.d. 224-235, vol. I).

Prin decizia din 07 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor Daniel Postica, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica, și de către Eugenia Postica, s-a casat decizia din 28 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău (f.d. 18-28, vol. II).

Prin decizia din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor Dan Ilie Postica, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica, Andrei Postica și Eugenia Postica, s-a casat hotărârea din 14 noiembrie 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana cu remiterea cauzei la rejudecare la Judecătoria Chișinău (f.d. 144-154, vol. II).

Prin hotărârea din 07 decembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial.

S-a încasat din contul Î.M. Regia „Autosalubritate” în beneficiul lui Andrei Postica, Eugenia Postica, Pavel Postica, Dan Postica, Irina Postica, Adelina Postica și Sebastian Postica prejudiciul moral în suma a câte 5000 de lei, pentru fiecare.

S-a obligat Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău și Î.M. Regia „Autosalubritate” să înlătore gunoștea neautorizată creată în stația de colectare a deșeurilor situată pe str. XXXXX, mun. XXXXX.

În rest, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată (f.d. 9-13, vol. III).

Nefiind de acord cu hotărârea din 07 decembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, la 23 decembrie 2020 și ulterior la 21 iulie 2021, Î.M. Regia „Autosalubritate” a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii din 07 decembrie 2020 a Judecătoria

Chișinău, sediul Centru și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii reclamantului, ca fiind neîntemeiată (f.d. 1-3, 61-64, vol. III).

Prin decizia din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Î.M. Regia „Autosalubritate”, a fost casată hotărârea din 07 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o hotărâre nouă de respingere a acțiunii (f.d. 89-99, vol. III).

La 20 mai 2022, Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor Daniel Postica, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica, și de către Andrei Postica și Eugenia Postica, au declarat recurs împotriva deciziei din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea integrală a deciziei din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 07 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu dispunerea încasării cheltuielilor de judecată din contul intimațiilor (f.d. 118-122, vol. III).

În motivarea recursului depus, Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor Daniel Postica, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica, și de către Andrei Postica și Eugenia Postica și-au exprimat dezacordul cu decizia recurată, calificând-o ca fiind neîntemeiată și pasibilă de casare în temeiul prevederilor art. 432 alin. (2) lit. a), b), c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, aceștia au opinat că, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței vizate sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Respectiv, Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor Daniel Postica, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica, și de către Andrei Postica și Eugenia Postica au indicat că, instanța de apel nu a examinat principala pretenție, instanța nu s-a expus asupra pretenției de înlăturare a gunoștei neautorizate ci s-a rezumat la examinarea doar a pretențiilor ce țin de repararea prejudiciului moral chiar dacă au fost formulate mai multe pretenții.

Suplimentar, a fost indicat în cererea de recurs că, judecătoria ce au examinat prezenta acțiune în mod deliberativ și intenționat nu s-au expus, ba chiar au refuzat să se expună asupra unui capăt de acțiune indicat în cererea de chemare în judecată, precum și intenționat au făcut abstracție de obligația statutului de a efectua expertiza ecologică și nu a părții în proces.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 09 decembrie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 20 mai 2022.

Materialele cauzei atestă expedierea prin intermediul poștei electronice a copii deciziei integrale participanților la proces la 23 martie 2022, conform scrisorii de însoțire (f.d. 109, vol. III). Din materialele dosarului, reiese că, Pavel Postica ce acționează în nume propriu și în interesele copilului minor Daniel Postica, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian

Postica, și de către Andrei Postica și Eugenia Postica, a recepționat decizia nominalizată, la 05 aprilie 2021 (f.d. 119, vol. III) potrivit cererii de recurs. Astfel, cererea de recurs declarată este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 13 iunie 2022, instanța de recurs a comunicat participanților la proces recursul depus, informând despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 125, vol. III).

Referință la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

Prin încheierea din 10 august 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor Daniel Postica, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica, și de către Andrei Postica și Eugenia Postica, a fost considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet din 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

În conformitate cu art. 441 și art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Conform art. 444 Cod de procedură civilă, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând argumentele invocate în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în urma examinării recursului, instanța de recurs emite o decizie care rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră a fi emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Potrivit art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din suportul probator anexat la materialele cauzei rezultă că la 25 ianuarie 2017, Pavel Postica, Andrei Postica și Eugenia Postica care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor Daniel Postica, Irina Postica, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica au depus prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Direcției Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău, Consiliului mun. Chișinău, Î.M. Regia „Autosalubritate”, Primăriei com. Bubuieci, mun. Chișinău, solicitând obligarea înlăturării gunoștii neautorizate, creată în stația de colectare a deșeurilor din str. Uzinelor, mun. Chișinău, repararea prejudiciului moral în mărime de 8000 Euro pentru fiecare, încasarea cheltuielilor de judecată.

Potrivit reclamanților, terenul de 8,93 ha, aflat în folosința provizorie a Î.M. Regia „Autosalubritate” este exploatat ilegal, fără autorizații și avize sanitare, ecologice sau urbanistice, fapt care denotă caracterul ilegal al acțiunilor pârâtului și că dreptul la un trai decent este violat, viața și sănătatea lor este pusă în pericol, ceea ce în mod direct demonstrează temeinicia despăgubirii morale, pentru inacțiunile organelor competente.

Prin hotărârea din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 151, 160-167, vol. I).

Prin decizia din 28 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de Pavel Postica și avocatul Constantin Turuta, în interesele apelanților Andrei Postica, Eugenia Postica, Pavel Postica, care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor Dan Ilie Postica, Irina Postica, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica și s-a menținut hotărârea din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana (f.d. 224-235, vol. I).

Prin decizia din 07 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor Daniel Postica, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica, și de către Eugenia Postica, s-a casat decizia din 28 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău (f.d. 18-28, vol. II).

Prin decizia din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor Dan Ilie Postica, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica, Andrei Postica și Eugenia Postica, s-a casat hotărârea din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana cu remiterea cauzei la rejudecare la Judecătoria Chișinău (f.d. 144-154, vol. II).

Prin hotărârea din 07 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial.

S-a încasat din contul Î.M. Regia „Autosalubritate” în beneficiul lui Andrei Postica, Eugenia Postica, Pavel Postica, Dan Postica, Irina Postica, Adelina Postica și Sebastian Postica prejudiciu moral în suma a câte 5000 de lei, pentru fiecare.

S-a obligat Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău și Î.M. Regia „Autosalubritate” să înlătore gunoștea neautorizată creată în stația de colectare a deșeurilor situată pe str. XXXXX, mun. XXXXX.

În rest, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată (f.d. 9-13, vol. III).

Nefiind de acord cu hotărârea din 07 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, la 23 decembrie 2020 și ulterior la 21 iulie 2021, Î.M. Regia „Autosalubritate” a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii din 07 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii reclamantului, ca fiind neîntemeiată (f.d. 1-3, 61-64, vol. III).

Prin decizia din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Î.M. Regia „Autosalubritate”, a fost casată hotărârea din 07 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o hotărâre nouă de respingere a acțiunii (f.d. 89-99, vol. III).

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Art. 239 Cod de procedură civilă, statuează că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În sensul art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar a menționa că instanța de apel adoptând soluția pe caz, nu a verificat circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, nu a elucidat toate circumstanțele esențiale ale cauzei, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții premature, prin ce se impune casarea deciziei cu trimiterea acesteia spre rejudecare în instanța de apel.

Din recursul declarat rezultă că recurenții își exprimă dezacordul cu soluția adoptată de către instanța de apel, invocând că instanța de apel nu a examinat principala pretenție, și anume despre înlăturarea gunoștei neautorizate, ci s-a rezumat la examinarea doar a pretențiilor ce țin de repararea prejudiciului moral.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, în textul deciziei din 09 decembrie 2021 Curtea de Apel Chișinău s-a expus doar asupra netemeinicii capătului de cerere cu privire la încasarea prejudiciului cauzat, evitând să se expună asupra cerinței de obligare a intimaților să înlătore gunoștea neautorizată creată în stația de colectare a deșeurilor din str. XXXXX, mun. XXXXX. Or, anume existența gunoștii neautorizate și continuarea depozitării deșeurilor pe

terenul respectiv, potrivit argumentelor apelanților, este factorul care le creează prejudicii și care urmează a fi înlăturat de către autoritățile competente.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că instanța de apel a adoptat decizia, fără a examina principala pretenție despre înlăturarea gunoaiștei neautorizate, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate în cererea de chemare în judecată, iar faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială și evazivă atât a apelului, cât și a cauzei deduse judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii contestate.

În atare condiții, instanța de apel avea obligația rezultând din prevederile art. 373 alin. (2) Cod de procedură civilă, de a verifica circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe. Mai mult, instanța de apel era obligată de a da un răspuns cert referitor la pretenția despre înlăturarea gunoaiștei neautorizate, la argumentele și probele reclamanților invocate în cererea de chemare în judecată. Or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind respingerea acțiunii, admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, rezultând din prevederile art. 130 alin. (4) Cod de procedură civilă.

În conformitate art. 390 alin. (1) lit. e), f) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

În sensul art. 6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării. CEDO, în cauza *Suominen vs. Finlanda*, a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”.

Totodată, în cauza *Van de Hurk v. Olandei*, hotărârea din 19 aprilie 1994, și cauza *Dulaurans v. Franței*, hotărârea din 21 martie 2000, paragraful 33, CEDO a statuat că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt într-adevăr „auzite”, adică examinate conform normelor de procedură de către tribunalul sesizat.

Altfel spus, art. 6 impune „tribunalului” obligația de a proceda la o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța”. CEDO nu își propune să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (cauza *Artico v. Italiei*, hotărârea din 13 mai 1980, seria A nr. 37, p. 16, paragraful 33).

Prin urmare, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea adoptată.

Dreptul de a fi auzit, a fost încălcat, or, dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de apel.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție verificând conținutul deciziei contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate în recurs, conchide că, instanța de apel, nu a examinat principala pretenție despre înlăturarea gunoștei neautorizate, dar s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat aplicabile doar pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, fără să se expună asupra circumstanțelor concrete ale cauzei și probelor administrate în cadrul judecării cauzei pe care se întemeiază concluziile privitoare la aceste circumstanțe și fără a indica motivele pentru care anumite argumente invocate de părți nu au fost reținute, nefiind nici supuse aprecierii.

Este de menționat că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți.

Mai mult, hotărârea trebuie să se fondeze pe lege, trebuie să rezolve, într-o manieră certă, explicit sau implicit, toate cererile invocate de părți, conform principiului nr. 6 al Recomandării nr. 5 din 1984, adoptată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European, privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, ceea ce în speță lipsește.

Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemoțivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia de a admite recursul și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), alin. (4) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor Daniel Postica, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica, și de către Andrei Postica și Eugenia Postica.

Se casează decizia din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Postica, Eugenia Postica, Pavel Postica, care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor Dan Ilie Postica, Irina Postica, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori Adelina Postica și Sebastian Postica împotriva Direcției Generale Locativ-Comunale și Amenajare a Consiliului municipal Chișinău, Consiliului municipiului Chișinău, Întreprinderii Municipale Regia „Autosalubritate”, Primăriei comunei Bubuieci, municipiul Chișinău cu privire la obligarea înlăturării gunoștii neautorizate, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată și se remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Mariana Pitic

Aliona Donos

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni